

PRIDOBIVANJE NOVIH ČLANOV

PRIMER ŠALEŠKEGA FOLKLORNEGA DRUŠTVA KOLEDA¹

ALANKA HOLEŠEK

Postmoderna družba, v kateri živimo, zahteva od posameznika, da se prilagaja hitremu tempu življenja. To pomeni, da moramo, če želimo biti uspešni, zelo veliko časa preživeti na delovnem mestu. Ob vsakodnevni bitki za preživetje pa potrebujemo protitež. Nekaj, kjer lahko izrazimo svoja hotenja, znanja in cilje, ki niso naravnani zgolj v pridobivanje osnovnih sredstev za življenje. Ena izmed možnosti je sodelovanje v nevladnih, nepridobitnih organizacijah, ki jih je v Sloveniji po podatkih Statističnega urada okoli 2000, in v delujočih ljubiteljskih skupinah, ki jih je čez 4500. V današnji poplavi ponudb prostočasnih aktivnosti se posameznik pogosto težko odloča, čemu bi posvetil svoj prosti čas, zato se navadno odloča na podlagi preteklih izkušenj, svojih želja in nagnjenj ter na podlagi dostopnosti zelenih možnosti.

V Velenju že od leta 1971 deluje Šaleško folklorno društvo Koleda (v nadaljevanju ŠFD Koleda), ki v svojih vrstah združuje ljubitelje plesa, petja, igranja na instrumente ter poustvarjanja šeg in navad. Ustanovitelja sta bila Neva in Mile Trampuš, ki sta izšla iz vrst Akademske folklorne skupine France Marolt in v njem sodelujeta še danes. Že v prvem letu delovanja je društvo – takrat Šaleška folklorna skupina – štelo okoli 50 članov – plesalcev in godcev. Kaj kmalu se je skupini pridružil Viktor Hladin in s seboj pripeljal svoj tamburaški orkester. V skoraj 40 letih delovanja je v njem sodelovalo več kot 800 članov. Nekateri z društvom sodelujejo že od začetka, drugi so se mu pridružili šele ob zadnjem vpisu. So člani, ki so neprenehoma aktivni že vrsto let, in taki, ki odnehajo že po nekaj mesecih ali tednih.

Neva in Mile Trampuš sta s trdim delom in vztrajnostjo že v sedemdesetih letih 20. stoletja oblikovala skupino, ki je kmalu postala ena najvidnejših slovenskih folklornih skupin. Osebnost obeh ustanoviteljev ter pisana družčina plesalcev in godcev sta društvu dala svojevrsten pečat. Ustanovitelja in prva vaditelja društva danes vodita skupino Sok, v kateri so zbrani plesalci, ki so se skupini pridružili že v prvih letih delovanja. Ostale skupine v okviru društva vodijo vaditelji, ki so se pod okriljem Koleda izobraževali na različnih seminarjih.

V zadnjih letih se ŠFD Koleda srečuje z upadanjem števila mlajšega članstva in notranjimi organizacijskimi spremembami. Pridobivanje novih članov je gotovo edina možnost obstanka društva, za to pa mora biti društvo konkurenčno, posamezniki, predvsem mladi, morajo društvo poznati in vedeti, kaj

jim članstvo ponuja. Društvo mora imeti jasne cilje in jih mora posredovati javnosti tako, da je prepoznavno in da je članstvo v njem zaželeno ali celo prestižno.

Z razmišljanjem o vzrokih vključevanja mlajših in starejših v folklorna društva skušam na podlagi osebnih izkušenj s ŠFD Koleda opredeliti možnosti, ki se v tej smeri ponujajo ne le omenjenemu društvu, temveč tudi drugim folklornih skupinam. Dejstvo je, da spremenjene splošne družbene razmere vplivajo na delovanje folklornih skupin – na njihovo starostno strukturo, pomen, ki ga imajo v družbi, njihovo funkcijo ipd. –, zlasti večje folklorne skupine pa se teh sprememb pogosto premalo zavedajo, kar hromi njihovo delovanje in zaradi upadanja števila mlajših članov pogosto vodi v stagnacijo. Temu bi se ob iskanju novih ciljev delovanja, kot ugotavljam ob koncu, lahko tudi izognili in poiskali ustrezne poti v prihodnost, ki bi v delovanju društva dale ustrezno mesto tudi mladim.

Trenutno stanje v ŠFD Koleda

ŠFD Koleda sestavlja več plesnih in glasbenih skupin. Delitev ni podrejena starosti članov, temveč stažu in znanju. Glasbeniki se glede na vrsto instrumentov družijo v različne godčevske sestave.

Člani društva poustvarjajo plesno in pesemsko izročilo različnih predelov Slovenije in zamejstva. Plesalci in godci v društvu trenutno obvladajo več kot deset plesnih postavitev, ki jih prikazujejo na raznih nastopih v Sloveniji in tujini. Plesalci in godci vedno znova vadijo in izpopolnjujejo svoje znanje obstoječih odrskih postavitev ter ga nadgrajujejo z novimi plesi, pesmimi in glasbo.

V šolskem letu 2009/10 so v ŠFD Koleda delovali:

- starejša skupina: plesalci z nekajletnim stažem; večinoma dijaki, študenti in mlajši zaposleni;
- srednja skupina: plesalci z zelo kratkim stažem, večina se je društvu priključila kot »podmladek« Soka; zaposleni
- mlajša skupina: začetniki; predvsem dijaki;
- Sok – Skupina osivelih kolednikov: večinoma plesalci z večletnim stažem, ki so se društvu ponovno priključili po nekajletnem premoru; zaposleni, upokojeanci;
- godci: tamburaši, alpski sestav; dijaki, študentje, zaposleni, upokojeanci.

V zadnjih letih je bil vpis novincev majhen, posledično majhen je bil dotok članov v starejšo skupino. Prej aktivni člani starejše skupine so se zaradi družinskih in službenih obveznosti umaknili, mladih, ki bi jih nadomestili, pa je premalo. Pri tem je treba upoštevati tudi dejstvo, da folklorniki po končani srednji šoli večinoma odhajajo na študij v Ljubljano in Maribor, kjer se pogosto aktivno vključijo v tamkajšnja društva. Pri ŠFD Koleda sodelujejo le še občasno oziroma se termini vaj starejše skupine prilagajajo njihovi prisotnosti v Velenju.

V zadnjih letih je tako skupina Sok prevzela del bremena delovanja društva. Iz popolnoma rekreativne skupine plesalcev, ki smo se sprva le tu in tam oblekli v folklorne kostume in odplesali kakšno odrsko postavitev, smo postali zelo aktivni člani Koleda. Danes se to kaže tako v sodelovanju v društvenih od-

¹ Besedilo je v osnovni različici nastalo ob pripravi diplomskega dela na EPF Maribor leta 2006, kasneje pa je bilo za potrebe objave v Folklorniku dopolnjeno.

borih kot tudi pri organizaciji in nastopih. V zadnjem času se je sodelovanje po letih starejših in mlajših plesalcev poglobilo. Pogosteje se na odru pojavimo skupaj, sodelujemo na turnejah in celovečernih koncertih.

Ob vpisih novih članov v zadnjih letih smo ugotovili, da je zanimanje za sodelovanje pri ŠFD Koleda tudi (ali predvsem) med zaposlenimi, ki so si že ustvarili družino in poskrbeli za osnovno preživetje, iščejo pa ustrezen način preživljanja prostega časa. Ker ti po letih in zanimanju niso primerljivi z dijaki, smo organizirali »podmladek« Soka. Iz te skupine se je v tem šolskem letu oblikovala tako imenovana »srednja skupina«, ki se že predstavlja tudi na odru.

Statistični podatki

Po podatkih o plačani članarini za šolsko leto 2005/06 je v ŠFD Koleda sodelovalo 129 članov, v letu 2008/09 pa le še 77. Razdeljeni so v več skupin, od katerih vsaka zase vadi pod strokovnim vodstvom. Za potrebe večjih nastopov si skupine med seboj pomagajo. Podatki o plačani članarini žal ne pomenijo, da vsi, ki so poravnali članarino, tudi aktivno sodelujejo. Članarina se pobira na začetku šolskega leta, izkušnje pa kažejo, da mnogo predvsem po stažu mlajših plesalcev skupino zapusti že v prvem letu.

Po besedah Mirana Grila, dolgoletnega predsednika društva, se največji osip plesalcev mlajše skupine zgodi tretji oziroma četrti mesec po začetku vaj. Ob pregledu spiskov članov za jubilejne nagrade je ugotovil, da od vpisanih le trije do štirje plesalci ostanejo v skupini več kot pet let.

Spodnja tabela predstavlja članstvo posamezne skupine na podlagi plačane članarine, razdeljeno na moške in ženske člane. Število članov mlajše skupine je, kot smo že ugotovili, nerealno. Godci, razen tamburašev, so šteti med člane starejše skupine.

Članstvo ŠFD Koleda, šolsko leto 2005/06

	ženske	moški	skupaj
Mlajša skupina	25	23	48
Srednja skupina	9	4	13
Starejša skupina	9	13	22
Sok	11	12	23
Tamburaši		9	9

Članstvo ŠFD Koleda, šolsko leto 2009/10

	ženske	moški	skupaj
Mlajša skupina	5	5	10
Srednja skupina	11	9	20
Starejša skupina	10	9	19
Sok	10	8	18
Tamburaši	1	9	10

Anketa – sodelovanje pri ŠFD Koleda

Člane ŠFD Koleda sem ob pripravah na diplomsko delo zaprosila za sodelovanje v anketi. Vprašala sem jih, zakaj so se priključili društvu in kateri plesi jim najbolj ugajajo. Na podlagi ankete je mogoče ugotoviti, katere potrebe članov zadovoljuje sodelovanje v tovrstnem društvu. Članarino za šolsko leto 2005/06 je poravnalo 129 članov. Na anketo jih je odgovorilo 38, od tega 20 žensk in 18 moških. V anketi so sodelovali plesalci in godci. Upoštevati je treba, da sem leta 2006 anketo razposlala tik pred poletnimi počitnicami, zato je bil tedaj odziv slab.

Podobno anketo sem ponovila ob pripravi članka ob koncu leta 2009 – tik pred novoletnimi prazniki. Odziv je bil tokrat še slabši, anketo je izpolnilo le 15 članov. Anketa je bila objavljena na intranetni strani društva in razposlana po elektronski pošti, a vseh e-naslovov nisem imela.

V društvo se najpogosteje včlanijo mladi, povečini dijaki, in vztrajajo do odhoda na študij. V letu 2005/06 je bilo najmanj članov društva študentov, komaj slabih 8 %. Nekateri se v času študija vključujejo v folklorna društva v kraju šolanja, redki ob prostem času še vedno sodelujejo pri Koledi. Ob obveznostih, ki jih prinaša redna služba, družina in otroci, v društvu vztraja le še manjšina.

Nekateri člani so se po nekaj letih, v katerih so prevladovalle druge obveznosti, ponovno vključili v društvo. Ti danes sestavljajo, kot že zapisano, glavnino skupine Sok, ki je zaživela v letu 2001.

Zaradi premajhnega odziva na anketo so podatki za zadnje šolsko leto neprimerljivi. Glede na poznavanje razmer v društvu pa menim, da se niso bistveno spremenili. Zaradi ustanovitve »podmladka« skupine Sok, zdajšnje »srednje« skupine, je aktivnih več zaposlenih članov kot do zdaj. Izobrazbena struktura kaže, da je bilo v letu 2005/06 največ članstva s V. izobrazbeno stopnjo. Dobrih 26 % je bilo skupaj dijakov in študentov, nekaj manj pa tistih s VII. stopnjo izobrazbe. V tem letu je na anketo odgovorilo največ dijakov in študentov. Med zaposlenimi še vedno prevladuje V. stopnja izobrazbe. Aktivni člani, ki so izpolnili anketo, so se v društvo vpisovali vsa leta od ustanovitve dalje. Med člani, ki so se vpisovali od ustanovitve do sredine osemdesetih let, so nekateri aktivni ves čas, drugi pa so se po nekajletni prekinitvi vrnili ob oblikovanju skupine Sok.

Glede na anketo je večina članov, kar 40 %, prvič slišala za društvo od prijateljev in znancev. Na drugem mestu je domače okolje in nato šola. V društvu sodeluje kar nekaj članov, ki prihajajo iz iste družine. Bratje in sestre, starši in otroci, bratranci in sestrične, možje in žene. Odgovori v anketi leta 2005/06 se od letošnjih pomembno ne razlikujejo.

Trije so navedli, da so o društvu slišali iz medijev – iz radia ali lokalnega časopisa Naš čas oziroma spadajo med ustanovitelje društva. Odgovori na vprašanje »Kje si slišal(a) za ŠFD Koleda« nam pokažejo, da na vključitev najpomembneje vpliva pravustno priporočilo, še posebej priporočilo znancev in prijateljev.

Dodatne možnosti za pridobivanje članov se gotovo skrivajo tudi v sodelovanju z mediji in v pojavljanju v javnosti.

Tudi odgovor na vprašanje »Zakaj si član ŠFD Koleda?«, kjer so imeli anketiranci ponujenih več odgovorov, se ni bistveno spremenil. Med možnostmi so kot razlog največkrat navedli druženje, članom pa so glede na anketo pomembni tudi nastopi in turneje, radi plešejo, spoštujejo šege, nekdanje pesmi in plesne, se radi kostimirajo ... Manjši del članov sodeluje v društvu zaradi rekreacije. To so predvsem člani skupine Sok, ki so pred leti veliko aktivno nastopali, danes pa je zanje najpomembnejše druženje in rekreacija. Večina članov Soka se je v ŠFD Koleda včlanila v sedemdesetih in začetku osemdesetih let 20. stoletja. Tudi oni so se včlanili zaradi želje po plesanju in nastopanju – tako kot mlajši člani v zadnjih letih. Spremembe, pogojene z leti, pa spreminjajo tudi potrebe in želje.

V anketi sem med drugim želela ugotoviti, kateri plesi in folklorni kostumi so jim najljubši. Pri rezultatih je treba upoštevati, da je društvo nastalo še v času SFR Jugoslavije. Do osamosvojitve Republike Slovenije so se učili in plesali plesne s celotnega območja skupne države. Plesalci in godci, ki so v društvu delovali že pred osamosvojitvijo, poznajo tako interpretacije plesnega izročila bivše Jugoslavije, mlajši člani pa so z njimi slabše seznanjeni ali pa jih sploh ne poznajo.

Večina kolednikov med najljubše plesne uvršča tiste, ki v svoji odrski podobi delujejo poškočno in veselo. Izjemo predstavljajo plesi iz Rezije, ki so, predpostavljam, med plesalci zelo priljubljeni zato, ker se bistveno razlikujejo od vseh ostalih slovenskih. Plesalci, ki plešejo že zelo dolgo, med ljubše še vedno štejejo odrske postavitve plesov bivše Jugoslavije. V anketi so skoraj vsi med najljubše prišteli vsaj po dve. Podobno je tudi s kostumsko podobo, saj je večina po stažu starejših plesalcev navedla kostume, ki ne sodijo na slovensko etnično ozemlje. Drugi med najljubše štejejo pokrajinsko določljive in najbolj prepoznavne folklorne kostume, in sicer gorenjske, koroške (Zilja), prekmurske in belokranjske (okolica Metlike).

Alanka Holešek (desno) pri plesu v troje. Folklorna skupina Sok, Velenje. (Foto: Janez Eržen, regijsko srečanje odraslih folklornih skupin, Slovenj Gradec, 16. 5. 2010.)

Pridobivanje članstva

Vsak september in oktober pri ŠFD Koleda poteka vpis novih članov.

Spletna stran:

V današnjem času mnogo ljudi išče informacije na spletu ali pa le brska po njem. Prikaz delovanja društva, informacije o uspešnih nastopih in turnejah, podkrepnjene s slikami, pritegnejo pogled potencialnega kandidata, zato se na pred kratkim prenovljeni spletni strani <http://www.koleda-velenje.si/> društvo predstavlja z vsemi svojimi aktivnostmi in objavlja fotografije z nastopov in iz družabnega življenja. Stran članom društva omogoča dostop do internih informacij z uporabniškim imenom in geslom. Ob začetku novega šolskega leta je na njej vedno v ospredju vabilo k vpisu s podatki o kraju in času vpisa in vaj.

Plakati:

Plakati, razobešeni v Velenju in njegovi okolici, vabijo k vpisu novih članov ali oglašujejo letne celovečerne nastope. Mimoidoče spomnijo, da v Velenju deluje ŠFD Koleda, kostumiran par na njem pa nejezikovno sporoča, za kakšne vrste društvo gre. V zadnjih letih se srečujemo s težavo, saj so plakatna mesta plačljiva in predraga v primerjavi s koristjo, ki jo prinašajo. Zato se individualno dogovarjamo za lepljenje na vseh ostalih možnih mestih.

Pred internetno dobo so bili plakati gotovo pomembnejši način informiranja ljudi o dejavnostih društva, ki danes morda ni več povsem nenadomestljiv, a je v prizadevanjih Koleda še vedno pomemben.

Lokalni mediji:

O vpisu novincev in delovanju društva redno poroča lokalni časopis Naš čas. Vabilo k vpisu se lahko sliši tudi na lokalnem radiu in vidi na lokalni televiziji. Občasno mediji objavijo intervjuje s člani društva, kar ponovno prispeva k medijski odmevnosti, saj poročanje lokalnih medijev o delovanju društva in vabilo k vpisu novih članov daje društvu večji lokalni pomen.

Šolske skupine:

Na osnovnih šolah v Velenju delujejo folklorne skupine in folklorni krožki, kjer se otroci pogosto prvič srečajo z ljudskim izročilom. Krožke vodijo vaditelji s pedagoškim znanjem in znanjem s področja ljudskega izročila. Delo z otroškimi folklornimi skupinami se razlikuje od dela z odraslimi in veteranskimi skupinami, za vzgojo pozitivnega odnosa do folklorne dejavnosti pa je seznanjanje otrok z izročilom vsekakor pomembno, saj so otroci, ki se po končani osnovni šoli vpisujejo v srednje šole, ena najpomembnejših ciljnih skupin pri pridobivanju članstva ŠFD Koleda.

Obvezne izbirne vsebine:

Srednješolci morajo razen rednega obiskovanja pouka opraviti tudi določeno število ur obveznih izbirnih vsebin, ki jih izberejo sami glede na ponudbo in svoje želje. S članstvom, sodelovanjem na vajah in nastopih pri ŠFD Koleda si srednješolci naberejo dovolj ur obveznih izbirnih vsebin, kar vsaj nekaterim predstavlja motiv za vključitev v skupino ali pa pomaga pri tem,

da pri skupini vztrajajo dlje časa. Nabiranje fonda ur za obvezne izbirne vsebine lahko privabijo v društvo tiste srednješolce, ki kobilejajo med različnimi zunajšolskimi aktivnostmi ali pa med možnostjo biti aktiven ali ostati doma pred računalnikom.

Kulturni dnevi in nastopi:

Koleda vsako leto pripravlja kulturne dneve in nastope, namenjene predvsem pridobivanju novih članov. Spoznavanje šolo-obveznih otrok z ljudskim izročilom, kostumi, plesi in glasbo pomeni zanje nekaj novega, nekaj, česar v rednem šolskem programu ne morejo spoznati. Zato jim je zanimivo in jih navadno navdušuje. Nekateri se ravno na podlagi takšnih izkušenj pridružijo sprva šolski, otroški folklorni skupini, nato pa še ŠFD Koleda.

Za društvo je pomembno, da njegovo delovanje spozna širše okolje. Društvu, katerega delovanje je prepoznavno in priznано v okolju, se ljudje raje pridružijo in se z njim poistovetijo.

Razlogi za sodelovanje pri ŠFD Koleda

Druženje:

Odgovori na anketno vprašanje »Zakaj si član ŠFD Koleda?« potrdjujejo, da se največ ljudi društvu pridruži zaradi potrebe po druženju – skupnem preživljanju prostega časa. V današnjem času ob čedalje hitrejšem tempu in tehnološkem napredku, ki omogoča doživljanje sveta iz fotelja, je druženje s prijatelji tako privilegij kot potreba. Zavedati se je treba, da je skupno preživljanje prostega časa pri različnih generacijah različno. Poslušajo različno vrsto glasbe, imajo različne teme pogovorov, zabavajo jih drugačne družabne igre. Vendar člane Koleda družijo veselje do poustvarjanja ljudskega izročila, kar je tudi osnova za njihovo druženje.

Druženje in skupno preživljanje prostega časa mora biti prijetno in stimulatívno. Ob tem naj bi ljudje pridobili pozitivne izkušnje in energijo, potrebno za družinsko in poslovno življenje, omejeno pa naj ne bi bilo le na vaje in nastope. Izkušnje skupine Sok kažejo, da občasna druženja zunaj rednega dela ustvarjajo prijateljske vezi in povezujejo skupino v homogeno enoto. Ob tem je treba določiti nekatera pravila, ki preprečijo prepire – predvsem medsebojno spoštovanje, upoštevanje posameznika kot osebnosti, spoštovanje skupnih dogovorov, vzajemnost.

V društvu se je treba zavedati generacijskih razlik in jih upoštevati. Ob skupnih projektih vseh skupin društva sta spoštovanje in razumevanje morda še pomembnejša kot ob druženjih znotraj posameznih skupin.

Ples:

Redno obiskovanje vaj članom omogoča, da svoje plesno znanje stalno nadgrajujejo. Pri tem vedno bolj obvladujejo svoje telo, učijo se novih korakov in ponavljajo že znane. Pridobijo boljše koordinacijo gibov, smisel za ritem in lahkotnost gibanja. Ples je odlična rekreacija, primeren je za vse generacije in oba spola. Ljudski ples, ki v osnovi vključuje preproste korake, je glede na anketo drugi najpomembnejši motiv pri vključevanju ljudi v društvo.

Folklorne skupine poustvarjajo plesno in pevsko izročilo in se pri tem večina njih trudi biti čim bližje predstavam o nekda-

Folklorna skupina Sok, ki deluje v okviru Šaleške folklorne skupine Koleda. (Foto: Janez Eržen, regijsko srečanje odraslih folklornih skupin, Slovenj Gradec, 16. 5. 2010.)

nji podobi izročila. Za dobre izvedbe pa mora biti veliko rednih, dobro pripravljenih in zanimivih vaj. Kljub temu da gre za preživljanje prostega časa, morajo biti zavzeti tako plesalci kot strokovni vodje. Točnost in sodelovanje vseh navzočih sta osnovi za dobre vaje, ki vodijo h kakovostni izvedbi odrskih postavitev in k prijetnemu občutku dobro in koristno opravljenega dela.

Ohranjanje ljudskega izročila:

S spoznavanjem plesov, glasbe, kostumov in šeg člani društva aktivno poustvarjajo slovensko ljudsko izročilo. S tem zadovoljujejo lastno potrebo po kulturnem udejstvovanju, kot tudi potrebo po razvijanju slovenske identitete in kulture. V okviru folklornega društva se ne le pleše in poje, ampak se ob druženju spoznavajo tudi druge prvine izročila, zato je dobro, če ob učenju določenih plesnih korakov ali pesmi strokovni vodja skrbi tudi za spoznavanje drugih zanimivosti o plesnem in z njim povezanem izročilu. Zlasti starejši znajo ceniti pridobivanje novih znanj s teh področij, saj sodelovanje v društvu ob rekreativni in družabni vlogi razumejo kot vrsto izobraževanja, ki jim ponuja vpogled v delček narodove zgodovine. To razvijajo ob plesu, nenazadnje tudi ob urejanju folklornih kostumov, ki predstavlja priložnost za spoznavanje vrst blaga, ki so jih uporabljali za izdelavo, vrst barv, krojev, načina oblačenja in okoliščin, v katerih so se nosila določena oblačila.

Nastopi in turneje:

Na nastopih se pridobljeno znanje prikaže širšemu občinstvu. To je eden od ciljev, za katerega so se plesalci, pevci in godci trudili na mnogo vajah, hkrati pa je to lahko tudi odlična predstavitev društva. Obleči folklorni kostum in se predstaviti na odru je poseben, domala neopisljiv občutek, ki ga vsak plesalec, pevec ali glasbenik doživlja na svoj način in ga večinoma želi ponavljati. Kadar predstava – nastop – dobro uspe, je zadovoljstvo toliko večje. Aplavz gledalcev je takojšnja povratna informacija o uspehu in odmevnosti lastnega početja, temu pa navadno sledi analiza vodje skupine, ki s pretehtanimi besedami poda svoje mnenje o nastopu. Dobra kritika vsebuje tako pozitivne kot negativne informacije o nastopu. Primerno je, da je najprej izrečena pohvala, nato se pove, kaj je bilo narobe in kako se lahko to popravi, konča pa se vedno s pozitivno mislijo.

Z nastopi se društvo predstavlja širši javnosti. Ob tem se morajo člani društva zavedati, da predstavljajo lastno društvo, in kadar gre za gostovanja v tujini, tudi državo. Odmevni nastopi in gostovanja pomenijo pomemben vidik neplačanega marketinškega komuniciranja z javnostjo, plačani nastopi pa ob tem predstavljajo pomemben prispevek k financiranju društva.

Rekreacija:

Vsi se čedalje bolj zavedamo pomena gibanja za zdravo življenje. Ples je odličen način rekreacije. Tudi to je pomemben dejavnik sodelovanja v tovrstni skupini, česar se najbolj zavedajo predvsem starejši člani društva. Mladi med razloge za članstvo rekreacijo omenjajo redkeje, kar je razumljivo, saj jim je v mladostniških letih pomembnejše druženje, kot rekreacijo pa dojemajo druge, bolj športne aktivnosti.

Ugotovitve

Za pridobivanje članstva so bistvenega pomena priporočila znancev in prijateljev pa tudi v javnosti prepoznavna pozitivna podoba društva. Primerno razpoloženje v skupini in društvu v celoti je odločilnega pomena, da ljudje vztrajajo v njem in prispevajo k njegovi rasti.

Raziskava je potrdila, da ima pri vključevanju ljudi v društvo osebna komunikacija odločilno prednost pred množičnimi aktivnostmi. ŠFD Koleda vsako leto pripravi promocijo društva, namenjeno vpisu novih članov, vendar se že od ustanovitve dalje največ članov vpiše po osebni priporočili. Članstvo v društvu priporočajo prijatelji, znanci, sošolci in družinski člani. Priporočilo ni le najbolj učinkovito, je tudi najcenejše. Vsaka drugačna promocija zahteva določena sredstva, priprave in čas. Priporočilo prijateljev pa nastane spontano in je kot takšno tudi zelo verodostojno.

Vendar se spontana priporočila porajajo le takrat, kadar se oseba, ki priporoča, dobro počuti v določeni situaciji, v našem primeru kot aktivni član društva ali spremljevalec njegovega delovanja. To pomeni, da mora društvo poskrbeti, da bodo aktivni plesalci ali glasbeniki dobro zadovoljevali svoje potrebe – da društvu ne bodo le dajali, ampak bodo v svojem delovanju prepoznavali tudi osebne koristi. Članom društva in potencialnim kandidatom je treba ponuditi aktivnosti, ki se jih bodo veselili, aktivnosti, v katerih bodo videli korist in smisel, in aktivnosti, ki bodo prispevale k splošnemu zadovoljstvu. Če bodo z delovanjem društva zadovoljni drugi, obstaja precejšnja verjetnost, da bodo s svojim delovanjem zadovoljni tudi člani sami. Ob takem ozračju, ob upoštevanju lastne tradicije in postavitvi realnih ciljev obstajajo možnosti za uspešno pridobivanje novih članov, treba pa se je zavedati, da se razmere v družbi spreminjajo in da je vztrajanje na preteklih vzorcih delovanja škodljivo.

V šestdesetih in sedemdesetih letih 20. stoletja je delovanje zlasti večjih folklornih društev, ki so z vsejugoslovanskim programom krepila »bratstvo in enotnost«, močno podpirala država. V interesu države je bilo poustvarjanje ljudskega izročila, vzetega iz različnih republik, danes pa imajo pri razvijanju tovrstnih dejavnosti večjo vlogo lokalne skupnosti, ki jih bolj kot vseslovensko izročilo zanima lokalno. Zato imajo tudi s pridobivanjem članstva manj težav skupine, ki se ukvarjajo izključno

z izročilom domačega okolja, saj so te pogosto najpomembnejši nosilci ljubiteljskega kulturnega delovanja v manjših mestih in vaseh. Večja folklorna društva so bila v preteklosti v mnogo socialističnih državah pomembna kot promotorji države, predvsem njene kulture, danes pa zaradi spremenjenih družbeno-političnih razmer njihov pomen v mednarodnem prostoru blede, česar se morajo zavedati in skladno s spremenjenimi razmerami poiskati nove in bolj aktualne cilje delovanja.

Članstvo v kulturno-umetniškem društvu, kot je ŠFD Koleda, je v preteklosti mnogo mladim omogočilo videti svet skorajda zastonj. Za sodelovanje na folklornih festivalih doma in v tujini so društva dobivala znatno finančno podporo države, danes pa je ta pomoč zaradi številčne rasti društev in drugih vzrokov bistveno manjša. In še ta je usmerjena drugam – ne v nastopanje na tujem, ampak v pripravo novih programov, s katerimi se skupine predstavljajo pred domačim občinstvom. Zaradi povečanja števila društev je v občinah sredstev, namenjenih posameznim društvom, bistveno manj kot v preteklosti, enako velja za državna sredstva. Težje je tudi pridobivanje sponzorjev in donatorjev, saj za njihova sredstva konkurira mnogo različnih društev in posameznikov.

Mladi si danes svet lahko ogledajo na veliko bolj preprost način kot nekoč. Zato turneje niso več tako (ali pa sploh niso več) privlačen razlog za včlanjenje v folklorno društvo. Sodelovanje na gostovanjih je pogosto pogojeno s finančnim samopriskom članov ali samostojnim zbiranjem sredstev sponzorjev in donatorjev.

Način življenja se je spremenil in s tem tudi preživljanje prostega časa. Zaradi tehnično-tehnološkega napredka veliko mladih ostaja doma in komunicira z drugimi s pomočjo telefona ali interneta. Tudi možnosti vključevanja v različna društva je čedalje več. Kraji so časovno čedalje bližje, nič več se ni težavno voziti na vaje drugam, zato ima vsak posameznik veliko več možnosti aktivnega preživljanja svojega prostega časa kot nekdaj.

Spremenila se je tudi populacija občanov Velenja. V času razcveta Rudnika lignita so se v občino naseljevali dijaki Rudarskega šolskega centra in rudarji iz drugih krajev Jugoslavije s svojimi družinami. Le-ti so se v velikem številu vključevali v ŠFD Koleda, saj so v društvu poustvarjali plesno izročilo z vseh koncev bivše skupne domovine. S plesom in pesmijo so tako omilili domotožje.

Kako naprej? Brez dvoma je odločilnega pomena delovanje, ki ga bodo kot kakovostnega sprejeli občani in stroka. Zaradi zadovoljstva se bodo v društvo vključevali novi ljudje in brez dvoma bodo dobre izkušnje znali deliti s tistimi, ki bi se skupini morda lahko priključili v prihodnje. Vredno bi se bilo zavedati, da dober glas seže v deveto vas.